

SAKSBEHANDLER
Maria Samudrika Lytomt

VÅR DATO
07.06.2022

postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

VÅR REF.
21/05558-8

DERES REF.

DERES DATO

Se mottakerliste

Melding om oppstart av fredningssak for Isfjord radio, Kapp Linné – del av gnr. 16 bnr. 1, Svalbard

Riksantikvaren melder oppstart av fredningssak for Isfjord Radio på Kapp Linné på Svalbard. Arbeidet med fredningen har hjemmel i svalbardmiljøloven, § 39 fjerde og femte ledd.

Denne meldingen inneholder informasjon om omfanget som vurderes for fredning, følger av fredning og videre prosess. Alle kan komme med innspill til meldingen. Nærmere informasjon om dette følger i slutten av brevet.

Omfang

Melding om oppstart av fredningssak etter svalbardmiljøloven § 39 fjerde og femte ledd berører del av gnr. 16 bnr. 1 herunder festnr. 1 samt et mindre område sør for festegrunnen på Kapp Linné.

Meldingen omfatter samtlige bygninger, objekter og tekniske installasjoner/infrastruktur innenfor det avgrensede området som merket på kartet nedenfor.

Det markerte området omfatter Isfjord radio med bygninger og objekter som listet nedenfor. I tillegg omfatter det tekniske installasjoner/infrastruktur, herunder eksisterende traseer og master innenfor området samt det tekniske anlegget/infrastruktur på Randvikodden inkludert mottakerhytte.

- Hovedbygget (inkl. teknisk del, hotell og kaldgarasje)
- Polarbrakka
- Båthuset
- Naustet
- Sondebrakka
- Hundegården
- TF-hytta «Telenorsuiten»
- Observasjonsbua ved fyret
- Selvskudd for isbjørn ved fyret
- Revefelle

- Kaia med tilhørende infrastruktur og kran
- Mottakerhytta på Randvikodden

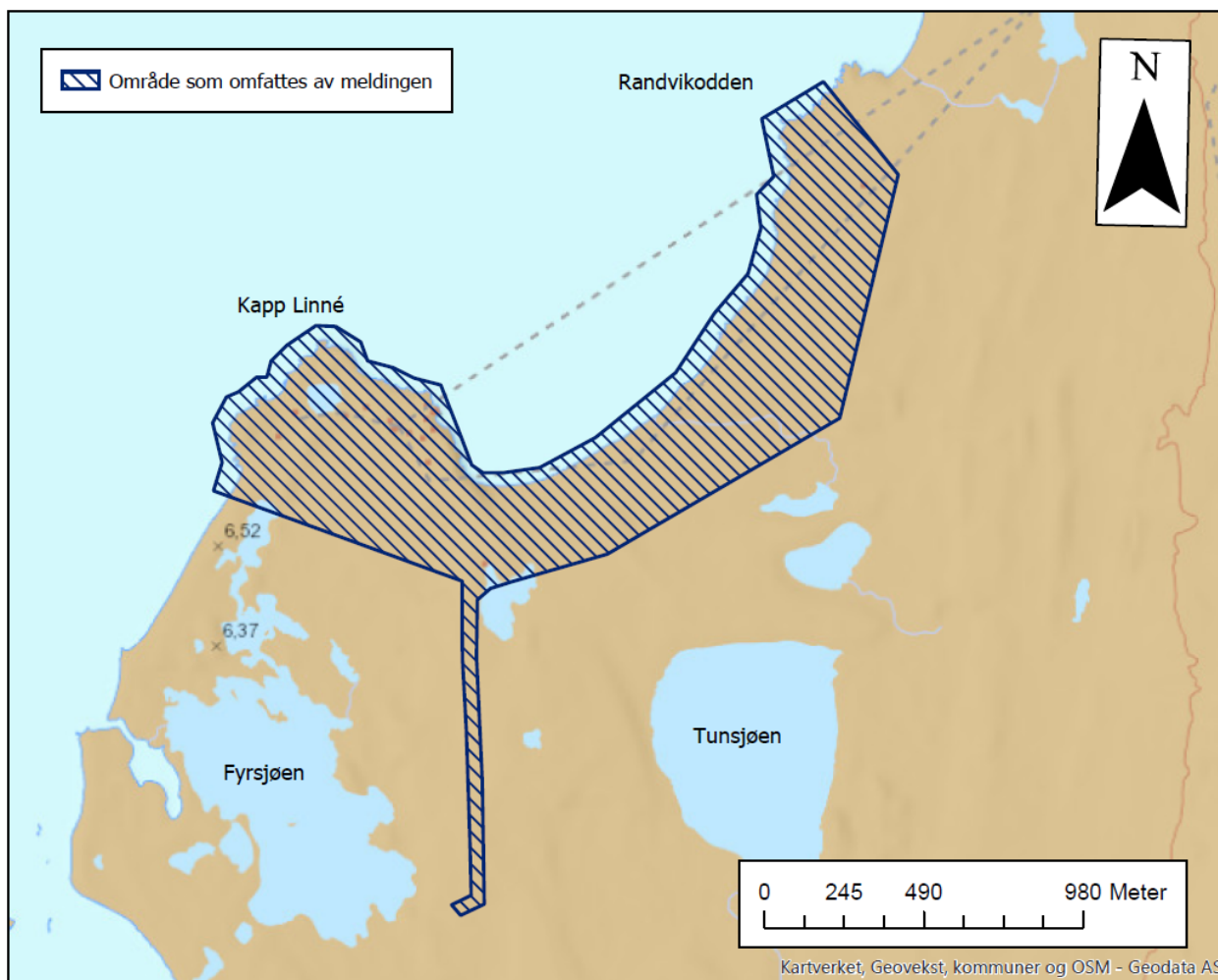

Fig 1. Kartet viser området som omfattes av melding om oppstart av fredningssak for Isfjord radio, utarbeidet av Riksantikvaren

Bygningene som nevnt over vil bli vurdert fredet med eksteriør og utvalgte interiør, med vekt på den enkelte bygningens opprinnelige funksjon, utvikling og arkitektur jf. svalbardmiljøloven §39 fjerde ledd. Området rundt bygninger, objekter og tekniske installasjoner/infrastruktur vil bli vurdert fredet for å bevare virkningen av kulturminnet i miljøet og beskytte vitenskapelige interesser som knytter seg til det jf. svalbardmiljøloven § 39 femte ledd.

Fredningsområdet inneholder også kulturminner som er automatisk fredet etter svalbardmiljøloven § 39 første ledd. Dette gjelder Gammelstasjonen, Isfjord fyr, fundamenter, rester etter tidligere bygninger og andre spor, fra perioden før 1946.

Bygninger og objekter på Isfjord Radio eies i dag av Store Norske Spitsbergen Kullkompani (SNSK). Stasjonen leies ut til hotellvirksomhet gjennom egen avtale med Basecamp Explorer Spitsbergen. I tillegg benyttes deler av stasjonen (hovedbygget, teknisk del) som antennestasjon for Telenor Svalbard, Telenor Kystradio og Avinor. Det er tilhørende tekniske installasjoner/infrastruktur i uteområdet rundt stasjonen, i tillegg til et større område nær stasjonen og på

Randvikodden.

Eiendommen gnr. 16 bnr. 1 eies av Staten ved Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) og en del av eiendommen er festet (fnr. 1). SNSK er rettighetshaver til festeretten i henhold til festeavtale inngått 7. november 2007 med NFD.

Kort karakteristikk av kulturminnet

Isfjord Radio har en lang og unik historie, med teknologiske funksjoner og nyvinninger som har hatt betydning for utviklingen av samfunnet, både i Isfjordområdet og for Svalbardsamfunnet generelt, og også nasjonalt og internasjonalt. Fra det første sjømerket ble satt opp i 1912 har Kapp Linné og Isfjord Radio representert utviklingen innen kommunikasjonsteknologi på flere plan. Fra sjøfart til luftfart, fra radiosamband til telekommunikasjon og satellittsamband. Den teknologiske utviklingen har gitt utslag i form av bygningsmessige endringer og nye installasjoner. Noen perioder fremstår mer tydelig enn andre, men sammen vitner de ulike fasene om stasjonens ulike funksjoner og utvikling.

Isfjord Radio fremstår som et helhetlig anlegg med spor etter alle de historiske fasene i radiostasjonens liv, fra 1933 til 1999. Enkelte bygninger er bevart tilnærmet uendret, mens andre har lesbare spor etter utviklingshistorien og gjenspeiler den unike teknologiske utviklingen som har funnet sted på Isfjord Radio siste halvdel av 1900-tallet.

Den første radiostasjonen som ble oppført på stedet i 1933 skulle bidra til sikre skipsfarten på Svalbard og tilrettelegging av norsk radiokommunikasjon. Senere ble også den meteorologiske stasjonen og kystradiotjenesten flyttet til Isfjord Radio, og dermed ble Isfjord den mest sentrale stasjonen for telekommunikasjon på Svalbard ut hele 1900-tallet. Ved gjenoppbyggingen av den tapte radiostasjonen etter andre verdenskrig, fortsatte Isfjord Radio å betjene skipsfart og værmelding. Stasjonen ble modernisert og utvidet utover 1950-tallet, særlig i forbindelse med det internasjonale geofysiske året i 1957/58 og for å ivareta rollen som bakkestasjon for de internasjonale polare flygningene. Dette bidro til å styrke stasjonens posisjon også internasjonalt. Perioden med modernisering og utvidelser satte markante spor på Isfjord Radio, spesielt ved oppføringen av en ny og stor hovedbygning tegnet av Riksarkitekten. Neste periode som satte et særlig preg på bygningsmiljøet og antennenparken var tilretteleggingen for satellittkommunikasjon på slutten av 1970-tallet. Gjennom dette sambandet ble Svalbard knyttet til det norske og internasjonale fjernvalget i 1981. Utover 80-tallet ble mer og mer av driften automatisert og innen slutten av 1990-tallet ble alt av radiokommunikasjon drevet og fjernstyrt fra Longyearbyen.

Parallelt skjedde det moderniseringer på Isfjord Radio i forbindelse med hoteldrift i regi av Telenor, samtidig som det fremdeles ble drevet satellittkommunikasjon frem til 2005. Året etter solgte Telenor stasjonsmiljøet i sin helhet til Store Norske Spitsbergen Kullkompani (SNSK), og i 2008 overtok dagens leietaker Basecamp Explorer som driver av hotellvirksomheten. Telenor fortsatte sin aktivitet som leietaker i forbindelse med drift av antennestasjonen.

Isfjord Radio er i dag en reiselivsdestinasjon som er tilgjengelig for både lokalbefolkning og turister, med utadrettet virksomhet store deler av året (februar - september).

Riksantikvarens bemerkninger

Riksantikvaren mener Isfjord Radio har nasjonal verdi som representant for telekommunikasjonens utvikling i Norge og på Svalbard spesielt, som telekommunikasjonsanlegg for skipsfart, gruvevirksomhet, forskning, værvarsling, internasjonale polare flygninger med videre.

I løpet av prosessen frem til fredningsforslaget foreligger vil Riksantikvaren vurdere avgrensning av fredningens formål og omfang opp mot telekommunikasjonsvirksomheten på Isfjord Radio. I fredningssammenheng vurderes virksomheten knyttet til turisme og hotellvirksomhet som sekundær.

Omfanget av fredningen vil derfor bli justert i løpet av fredningsprosessen. Riksantikvaren skal også gjennomføre en vurdering av anleggets verneverdi og tekniske tilstand samt av fremtidige vedlikeholds- og istandsettingskostnader. I tillegg skal det vurderes om det er tungtveiende samfunnsmessige hensyn som tilsier justeringer av fredningsomfanget.

Vi forutsetter at fredningen ikke skal være til hinder for fortsatt turistvirksomhet og drift av tekniske funksjoner knyttet til Telenor, Avinor, Kystradioen og eventuelle andre aktører som har tekniske installasjoner/infrastruktur innenfor fredningsområdet. Riksantikvaren ønsker at fredete bygninger skal kunne brukes fordi bruk er det beste vern. Samtidig vil enkelte tekniske installasjoner som ikke lenger er i bruk/drift være sentrale for forståelsen av anleggets historiske utvikling, og de kan bidra til økt opplevelses og formidlingsverdi. Det er viktig å tilrettelegge for videre bruk av tekniske funksjoner, av stedet som reiselivsdestinasjon og den pågående omstilling til grønn energi, samtidig som de kulturhistoriske verdiene i anlegget ivaretas.

Følger av en fredning

Vedtaket om fredning vil inneholde fredningsbestemmelser som sammen med svalbardmiljøloven setter krav til forvaltning og vedlikehold av de fredete kulturminnene. Dette betyr at det må søkes om dispensasjon til å sette i gang alle typer tiltak som går ut over vanlig vedlikehold, jf. sml 44 fjerde ledd. Gjennom bestemmelsene vil det tas hensyn til spesielle behov, f.eks. for videre drift av tekniske installasjoner og infrastruktur.

Det er et overordnet prinsipp i svalbardmiljøloven av Svalbards kulturminner skal vernes og ivaretas som en del av Svalbards kulturarv og identitet og som et ledd i en helhetlig miljøforvaltning. For nærmere informasjon om fredning, se våre nettsider:

<https://www.riksantikvaren.no/Fredning>

Videre saksgang

Meldingen om oppstart av fredning blir kunngjort i Svalbardposten og blir publisert på Sysselmesteren på Svalbard sine nettsider: sysselmesteren.no

Merknader og innspill sendes innen 28. juni 2022, elektronisk til <mailto:postmottak@ra.no>, eller pr. post til: Riksantikvaren, Pb. 1483 Vika, 0116 Oslo.

Etter at fristen er utløpt, vil Riksantikvaren utarbeide forslag til fredning. Dette vil bli gjort i dialog mellom eiere, andre interessenter og Sysselmesteren. Fredningsforslaget vil bli sendt på høring til berørte parter og lagt ut til offentlig ettersyn.

I løpet av fredningsprosessen vil det gjøres en kartlegging av de tekniske installasjonene og infrastrukturen på stasjonsområdet, det nærliggende området rundt stasjonen og på Randvikodden. Hensikten er å få en oversikt over dagens drift og funksjoner samt den teknologiske utviklingen og endringene som har funnet sted gjennom anleggets historie. Kartleggingen vil skje i regi av Sysselmesteren i nær dialog med eier og berørte parter.

Spørsmål?

Ta kontakt med Riksantikvarens saksbehandler Maria S. Lytomt på epost marsal@ra.no.

Vennlig hilsen

Turid Kolstadløkken

Avdelingsdirektør

Sigrid Murud

seksjonssjef

Brevet er elektronisk godkjent uten underskrift

Kopi til: Avinor AS, Postboks 150, 2061 GARDERMOEN/ Kystverket - Hovedkontoret, Postboks 1502, 6025 ÅLESUND/ Miljødirektoratet, Postboks 5672 Sluppen, 7485 TRONDHEIM/ Klima- og miljødepartementet, Postboks 8013 Dep, 0030 OSLO/ Telenor Svalbard AS, Postboks 488, 9171 LONGYEARBYEN/ Meteorologisk institutt, Postboks 43 Blindern, 0313 OSLO/ BASECAMP EXPLORER SPITSBERGEN, P.O.Box 316, 9171 LONGYEARBYEN

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
Nærings- og fiskeridepartementet		Postboks 8090 Dep	0032 OSLO
Store Norske Spitsbergen Kulkompani AS		Postboks 613	9171 LONGYEARBYEN
Sysselmesteren på Svalbard		Postboks 633	9171 LONGYEARBYEN